

**DIE BYDRAE VAN DR J D [KOOT] VORSTER
TOT DIE KERKREGTELIKE ONTWIKKELING
VAN DIE NED GEREF KERK**

**Met besondere verwysing na die kerkverband en sy
aandeel in die totstandkoming van die Algemene Sinode in
1962**

deur

REINIER WILLEM LOUW

Voorgelê ter vervulling van 'n deel van die vereistes vir die graad

PHILOSOPHIAE DOCTOR

**In die Departement Kerkgeskiedenis en Kerkreg
Fakulteit Teologie**

Universiteit Pretoria

PROMOTOR: DR JM VAN DER MERWE

MEDEPROMOTOR: PROF FAH VAN STADEN

April 2009

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

**THE CONTRIBUTION BY DR J D [KOOT]
VORSTER TO THE CHURCH CANONICAL
DEVELOPMENT OF THE DUTCH REFORMED
CHURCH**

**With exceptional reference to his contribution to the
establishing of the General Synod in 1962**

by

REINIER WILLEM LOUW

Submitted in fulfilment of the requirements for the degree

PHILOSOPHIAE DOCTOR

**In the Faculty of Theology
Department of Church History and Church Polity
University of Pretoria**

SUPERVISOR: Dr JM VAN DER MERWE

CO-SUPERVISOR: Prof FAH VAN STADEN

April 2009

VOORWOORD

Diep bewus van eie gebreke wil ek in die grootste dankbaarheid bely dat hierdie studie te midde van die oorfloedigste genade van die alomteenwoordige Drieënige God geskied het. **SOLI DEO GLORIA**

Hiermee wil ek my grootste dank en waardering uitspreek met betrekking tot die volgende persone en instansies:

- My promotor, Dr Johan van der Merwe van die Universiteit van Pretoria, wat respek afgedwing het met die deeglike, maar aangename en simpatieke leiding waaronder die proefskrif voltooi en afgerond kon word
- My hulp-promotor, Professor F A H van Staden van die Afrikaanse Protestantse Akademie in Pretoria wat as gesaghebbende Gereformeerde Kerkregkundige ´n kenner van sy vak is en my begelei het met sy helder insig en skerp formulering.
- Professor J W Hofmeyr van die Universiteit van Pretoria wat vir my by die aanvang van my studie met waardevolle wenke gehelp het.
- Wyle dr Koot Vorster, vir wie ek die grootste agting gehad het en oor wie dit in hierdie studie gaan. asook vir die gasvryheid waarmee hy en sy vrou my altyd by hulle huis ontvang het.
- My deugsame vrou Elmarie wat met groot opoffering my getrou bly ondersteun het gedurende die baie ure wat ek met die studie besig was.
- My goeie en voorbeeldige ouers, Gawie en Ester Louw, wat jare gelede op Keimoes die grondslag gelê het vir die soeke na kennis en met opofferende liefde alles binne hulle vermoë gedoen het om ons kinders verder te laat studeer.
- My broer Malan wat sedert sy kinderdae ´n predikant wou word en wel vir ´n paar toegewyde jare die geleentheid gegun was om dit kon wees voordat die Here hom kom haal het. In dankbare herinnering aan die sewe jaar wat my beskore was om saam met hom in dieselfde lesinglokaal te wees by P U vir C

H O en die Kweekskool van Stellenbosch

- Ons pragtige dogter Grizelle, Kobus, Giselle en die ondersteuning van Johan en suster Hentie Gericke van Harrismith, Albertus en suster Marietha Grobbelaar van Adelaide, Frans en skoonsuster Trudie Hay van Uitenhage, niggie Susan en Christo Cloete van George en ander familieledede
- Kollegas, lidmate en oud-lidmate Dawie en Staffie du Plessis van Welkom vir aanmoediging en ondersteuning.
- Andre en Esme Brits, Gerhard en Estie Griessel, Sarel en Almarie Meyer vir huisvesting en vervoer in Pretoria
- Bertus en Johanna Brink van Monte Vista, Annatjie du Plooy van Bellville en Willem Putter en gesin van Stellenbosch vir huisvesting gedurende studietydperke
- My eggenote Elmarie, Insa Kratz en Linda Bradley vir al die vertalings.
- Roelof Marè van Swellendam wat altyd gewillig was om probleme met die rekenaar uit te stryk en baie tyd gespandeer het aan die tegniese afronding.
- Die Kerkraad en lidmate van AP Kerk Riversdal vir versorging oor die jare, ondersteuning en die toestaan van die nodige studieverlof
- Die Kerkraad, leraar, skriba en koster van Ned Geref Kerk Tafelberg vir hulle hartlike samewerking in die beskikbaarstelling van notules en ander dokumente.
- Die dosente en personeel van die Afrikaanse Protestantse Akademie en F A H van Staden Biblioteek.
- Mev Rina Roos en personeel by die Teologiese Fakulteit Pretoria vir hulp en bystand
- Studiefinansiering van U P en by name J Goosen, C Steyn en M Schoeman vir die beurs my toegestaan en vriendelike korrespondensie.
- Alle persone verantwoordelik vir die tegniese versorging en druk van die proefskrif.

OPSOMMING

As oudste kerk in Suid-Afrika is die Ned Geref Kerk in haar moeisame pad van kerkregtelike ontwikkeling andermaal gestrem toe 'n hofuitspraak tydens die Sinode van 1862 aanleiding gegee het tot die totstandkoming van afsonderlike sinodes.

Hierdie ongelukkige gebeurtenis het lidmate diep teleurgestel maar terselfdertyd aangespoor om nie te rus voordat die breuk weer herstel is nie. Met die oog hierop is die Raad van Kerke gestig en sou hierdie raad op sy talle vergaderings onvermoeid ywer om die kerk weer te verenig.

Intussen het 'n jong boorling van die geharde Stormberge in die Oos-Kaap, Jacobus Daniël Vorster, in 1935 predikant geword in die Ned Geref Kerk Tafelberg. Hy was lief vir die vak kerkreg en het ook daarin 'n M Div verwerf met die titel: "*Kerk en Kerkregering van die Voortrekkers*" terwyl sy Th D-proefskrif gehandel het oor: "*Die Kerkregtelike Ontwikkeling van die Kaapse Kerk onder die Kompanjie 1652 tot 1795*"

As jong predikant moes Koot Vorster talle operasies ondergaan en daar is dikwels gevrees vir sy lewe, maar hy was bestem vir groter dinge want as Gereformeerde kerkregkundige sou hy algaande in status groei tot een van die grootste en kleurrikste kerkleiers wat die kerkverband nog opgelewer het.

Hy dien vir dekades as skriba van die Ring van Kaapstad en as aktuaris van die Kaapse Kerk, maar waarvoor hy altyd onthou sal word is sy bydrae tot die totstandkoming van die Algemene Sinode in 1962.

Na die Algemene Sinode het Vorster sy diepe insig in die Gereformeerde Kerkreg verder geopenbaar in die talle publikasies, artikels, adviese en

optredes in sinodale vergaderings. Hy was meester van sy vak. Hy het telkens sy vermoë om duidelik te onderskei tussen die beginsels van die verskillende Kerkregstelsels getoon deur die Kerk en vergaderings terug te lei na die Gereformeerde kerkregtelike beginsels. So het hy 'n groot bydrae gelewer om die Ned Geref Kerk op die Gereformeerde spoor te hou of soms selfs te bring.

Met sy agtergrond, sy akademiese onderlegdheid, sy deeglikheid en sterk standpuntinname rondom belangrike kerkregtelike sake was hy die regte persoon om die kerk kerkregtelik te begelei om die lang gekoesterde ideaal van kerkhereniging te bereik. In die Raad van Kerke en in Sinodes het hy die saak op 'n wyse gestel wat vertroue by afgevaardigdes en die gewone lidmate ingeboesem het. Hy het hom daarvoor beywer dat die Ordonnansie no 7 van 1843 geskrap word en dat 'n Kerkorde vir die verenigde kerk op die voetspoor van die Kerkorde van Dordrecht opgestel word.

Daarom was dr Vorster dan ook die aangewese kerkregkundige om vir die Kerk, welliswaar gegrond op die Dordtse Kerkorde van 1618-1619, in 1962 'n Gereformeerde Kerkorde voor te berei. In die finale voorbereiding van 'n Kerkorde vir die eerste Algemene Sinode is hy aangewys as voorsitter van die kommissie van Aktuarie wat die taak moes verrig. In hierdie belangrike voorbereidingswerk het hy, volgens die ander lede van die kommissie, die meeste van die werk vir eie rekening geneem. Hy is ook gevra om die voorgestelde Kerkorde by die onderskeie Sinodes voor te dra in afwagting vir vrae en kommentaar. Op die wyse het hy die voorreg gehad om binne 'n jaar of twee al die Sinodes by te woon. Die voorgestelde Kerkorde was so deeglik voorberei dat dit met min wysigings aanvaar is.

Met hierdie Kerkorde het hy veral 'n groot bydrae gelewer om die Kerk te suiwer van die stille insypeling van Kollegialistiese denke, begrippe en taalgebruik, wat via die "Algemeen Reglement" van 1816 die Kaapse Kerk se Kerkwet ingedring het en later ook weerklank gevind het in die Kerkwette van

die noordelike Ned Geref Kerke. Dit was 'n moeilike taak, aangesien veel Kollegialisties na jare vir selfs teoloë in die Ned Geref Kerk Gereformeerd voorgekom het, ten spyte van pogings om dit uit die Kerkwette te suiwer. Die Kerkorde van 1962, wat al die Kerkwette vervang het, was, as die breinwerk van dr Vorster, die finale sif.

Met die totstandkoming van die Algemene Sinode van die Ned Geref Kerk in 1962 is die honderjaar-oue droom van die kerkverband bewaarheid. Dr Koot Vorster het nie alleen die Sinode se nuwe naam gegee nie, maar ook die Algemene Sinode se eerste Aktuarisus geword. Dit het hy vir baie jare gebly totdat hy binne die kerkverband tot Moderator van die Algemene Sinode verkies is.

Dr Koot Vorster was inderdaad 'n merkwaardige kerkleier wie se groot bydrae tot die Ned Geref Kerk se kerkregtelike ontwikkeling verdere navorsing en optekening verdien.

ABSTRACT

The development of the Church Order of the Dutch Reformed Church was obstructed by a court order during its 1862 Synod which provoked the formation of separate synods. Church members were prompted to restore church unity and therefore the Council of Churches was established.

Dr Jacobus Daniel Vorster, as minister of the Dutch Reformed Church, Tafelberg in Cape Town, loved the subject on Church Law and obtained a MDiv degree with the title: *Church and church rule of the Voortrekkers* while the title of his Th D reads: *The canonical development of the Cape Church under the VOC from 1653 to 1795*.

Although the young Koot Vorster was very ill, he was destined for greater things. He became one of the greatest and most distinguished leaders of the D R C denomination. For decades he ministered as secretary of the Circuit of Cape Town and as Actuary of the Cape Synod but he will always be remembered for his contribution to the establishing of the 1962 General Synod.

He was a master in his field. He had the ability to distinguish between the principles of the different church law systems and to take them back to the Reformed canonical principles.

Vorster led the church in church law to reach the longstanding ideal of church unity. He did his best to remove the Ordonance nr 7 of 1843 from the law-book and to bring about a Church Order based on the Order of Dordt of 1618-1619. Vorster was chosen as Chairman of the Commission of Actuaries during the final preparation of the Order for the first General Synod. He was also asked to submit the proposed Order at the various Synods and it was accepted with very little change.

With this Order, he made a large contribution towards purification of the quiet infiltration of Collegialistic thinking, expressions and use of language which entered the church law of the Cape Church through the “General Reglement” of 1816 and also affected the church law of the Northern churches. The Church Order of 1962 was to supersede all previous orders and is in its final form the brainchild of dr Vorster.

With the establishing of the 1962 General Synod, a hundred year old dream of the church denomination, became a reality. Dr Koot Vorster became the first actuary of the General Synod and filled this post for many years until he was elected as Moderator of the General Synod.

Dr Vorster was a remarkable church leader whose contribution to the D R C's canonical development deserve further research and recording

AFKORTINGS

GV : Gereformeerde Vaandel

Kb : Die Kerkbode

NGTT : Nederduitse Gereformeerde Teologiese Tydskrif

red : Redakteur

s a : Datum van uitgawe ontbreek

samest : Samesteller

INHOUDSOPGAWE

Voorwoord	i
Opsomming	iii
Abstract	vi
Afkortings	viii

HOOFSTUK 1

INLEIDING

1.1	Agtergrond	1
1.2	Probleemstelling	4
1.3	Motivering	4
1.4	Navorsingsmetode	5
1.4.1	Literatuurstudie	5
1.4.1.1	Oorspronklike bronne	5
1.4.1.2	Bronne waarvan Vorster die outeur is	5
1.4.1.3	Ander tersaaklike literatuur	5
1.4.2	Empiriese ondersoek	6
1.4.2.1	Onderhoude	6
1.4.2.1.1	Onderhoude met Vorster	6
1.4.2.1.2	Onderhoude met ander persone	6
1.5	Uiteensetting van hoofstukke	7
1.6	Hipotese	9

HOOFSTUK 2

DIE KERKREGTELIKE ONTWIKKELING VAN DIE KAAPSE KERK VANAF 1652 TOT BY DIE EERSTE SINODE IN 1824

2.1	Inleiding	10
2.2	Vormingsjare van dr Koot Vorster	11
2.3	Student aan die Universiteit van Stellenbosch en eerste kennismaking met die vak Kerkreg	14
2.4	Vorster die Kerkregkundige	16
2.5	Kerkverband	18
2.5.1	Plaaslike Kerk	18
2.5.2	Vorming van ´n kerkverband	22
2.5.3	Die Skrif en roeping tot kerkverband	23
2.5.4	Noodsaaklikheid van kerkverband	26
2.5.5	Beroeping binne die kerkverband	26
2.5.6	Kerkverband en enkele gevare waarop gelet moet word	27
2.5.7	Oorbeklemtoning van die positief Goddelike reg	28
2.5.8	Die gevaar van heerskappy van een kerk oor ´n ander een	29
2.5.9	Gevaar dat die kerkverband die plek van ´n plaaslike kerk inneem	30
2.5.10	Die gevaar van ´n valse eenheid	31
2.5.11	Kerke buite kerkverband en uittrede uit kerkverband	32
2.5.12	Vorster oor kerkverband	33
2.5.13	Historiese ontwikkeling van die kerkverband in Suid-Afrika	34
2.6	Kerkinrigting binne die Rooms Katolieke Kerk	35
2.7	Protestantse Kerkvergaderinge	37

2.7.1	Die kerkregtelike bydrae van die hervormer Johannes Calvyn	40
2.7.2	Waalse Sinodes 1563 - 1566	43
2.7.3	1568 Konvent van Wezel	43
2.7.4	1571 Nasionale Sinode van Emden	44
2.8	Verhouding tussen Kerk en Staat by Moederkerk in Nederland	45
2.9	Dordtse Kerkorde	47
2.10	Die Kerkregtelike ontwikkeling van die Ned Geref Kerk	49
2.10.1	Kerkregtelike ontwikkeling 1652 - 1824	49
2.10.2	V O C se houding teenoor die kerk	50
2.10.3	Duitsers se invloed op die kerkregtelike ontwikkeling	53
2.10.4	Koms van Hugenote en hul aandeel in die kerkregtelike ontwikkeling	54
2.10.5	Invloed van kerk in Indië op kerkregtelike ontwikkeling aan die Kaap	55
2.10.6	Invloed van Moederkerk op die kerkregtelike ontwikkeling aan die Kaap	56
2.11	Vorster oor verhouding tussen Kerk en Staat	56
2.11.1	Vorster oor die verhouding tussen die V O C en die Moederkerk	57
2.11.2	Vorster oor die verhouding tussen V O C en die Indiese Kerke	58
2.11.3	Vorster oor die verhouding tussen die V O C en die Kaapse Kerk	59
2.11.4	Vorster se beskouing oor die kerkorde wat deur die Kaapse Kerk gebruik is	60
2.12	Ontwikkelingsgeskiedenis van die sinode in die Kerkregtelike Ontwikkeling van die Ned Geref Kerk	63
2.12.1	Die Kaapse Kerk se strewe na 'n eie kerkverband	63

2.12.2	Eerste, Gekombineerde Kerkvergadering	67
2.12.2	Aanbreek van negentiende eeu en die optrede van De Mist	69
2.12.4	De Mist se Kerkorde 1804	70
2.12.5	1816 - Algemeen Reglement voor het bestuur der Hervormde Kerk in Nederland	73
2.12.6	1824 - Eerste Sinode van die Ned Geref Kerk en die Algemeen Reglement	74
2.12.7	Punte van Ooreenkomste en Verskille tussen die Reglemente van 1816 en 1824	77
2.12.8	Vorster oor Ooreenkomste en Verskille tussen die Reglemente van 1816 en 1824	80
2.13	Kerkregtelike ontwikkeling na die sinode van 1824	83
2.14	Samevatting	86

HOOFSTUK 3

DIE KERKREGTELIKE ONTWIKKELING VAN DIE KAAPSE KERK VANAF DIE EERSTE SINODE IN 1824 TOT BY DIE SINODE VAN 1862

3.1	Inleiding	88
3.2	Opkoms van Liberalisme in Suid-Afrika en sy invloed op die Kerk aan die Kaap	89
3.2.1	Liberalisme as denkrigting	90
3.2.2	Ontstaan en agtergrond van die liberale rigting	91
3.2.3	Liberalisme se ontstaan en invloed in Suid-Afrika	91
3.2.3.1	Vorster se beskouing van die Liberalisme	93
3.2.3.1.1	Vorster beskou die liberalisme as wegbereider van die rewolusie	93
3.2.3.1.2	Vorster beskou die liberalisme as gevaarliker as magsgeweld	94
3.2.3.1.3	Liberalisme ondermyn gesag en dissipline	94
3.3	Piëtiese Gees	95
3.4	Sinodes van Kaapse Kerk	96
3.4.1	Sinode van Kaapse Kerk 1837	96
3.4.2	Sinode van Kaapse Kerk 1842	97
3.4.2.1	Ordonnansie no 7 van 1843	98
3.4.3	Sinode van Kaapse Kerk 1847	101
3.4.4	Sinode van Kaapse Kerk 1852	102
3.4.5	Sinode van Kaapse Kerk 1857	103
3.4.5.1	1859 Totstandkoming van die Kweekskool te Stellenbosch	103
3.4.6	Sinode van Kaapse Kerk 1862	109
3.5	Samevatting	113

HOOFSTUK 4

DIE KERKREGTELIKE ONTWIKKELING VAN DIE KAAPSE KERK VANAF DIE SINODE VAN 1862 TOT BY DIE STIGTING VAN DIE RAAD VAN KERKE IN 1905

4.1	Inleiding	115
4.2	Soeke na algemene kerkverband	116
4.2.1	1863 Kerkvergadering te Bloemfontein	119
4.2.2	Sinode van Kaapse Kerk 1863	120
4.2.3	Sinode van Kaapse Kerk 1870	122
4.2.4	Sinode van Kaapse Kerk 1873	124
4.2.5	Sinode van Kaapse Kerk 1897	127
4.2.6	1898 Ordonansie no 9 van 1898	128
4.2.7.1	Sinodes van 1903	130
4.2.8	1905 Konferensie te Colesberg - Stigting van Raad Van Kerke	134
4.3	Verenigings in die kerk	135
4.3.1	Verenigings in die kerk Hervormde Kerk en Gereformeerde Kerk se standpunt	135
4.3.2	Verenigings in die kerk- Vorster se standpunt	136
4.4	Samevatting	139

HOOFSTUK 5

DIE KERKREGTELIKE ONTWIKKELING VAN DIE KAAPSE KERK VANAF DIE STIGTING VAN DIE RAAD VAN KERKE TOT BY DIE SINODE VAN 1924

5.1	Inleiding	141
5.2	Verdere soeke na algemene kerkverband	141
5.2.1	Stigting van Raad van Nederduitse Gereformeerde Kerke 1905	142
5.2.2	Raad van Kerke se vergadering 1907	144
5.2.3	Raad van Kerke se vergadering 1909	145
5.2.3.1	Petisie voor Volksraad I v m vereniging 1910	146
5.2.3.2	Proklamasie Wet no 23 van 1911	147
5.2.4	Raad van Kerke se vergadering 1911	148
5.2.5	Raad van Kerke se vergadering 1913	150
5.2.6	Raad van Kerke se vergadering 1919	151
5.3	Onderrig van kerkreg	153
5.3.1	Gereformeerde Kerkreg	153
5.3.2	Kerkreg as wetenskap	153
5.3.3	Kerkregering	154
5.3.4	Kerkvergadering	155
5.3.5	Kerkorde	156
5.3.6	Dordtse Kerkorde	156
5.3.7	Gevare wat kerkvergaderinge bedreig	157
5.4	Ned Geref Kerk van Kollegialisme beskuldig	158
5.5	Keet by kuratorium aangekla	161
5.6	Samevatting	163

HOOFSTUK 6

DIE KERKREGTELIKE ONTWIKKELING VAN DIE KAAPSE KERK GEDURENDE VORSTER SE STUDENTEJARE 1924 TOT 1935

6.1	As teologiese student gee Vorster rekenskap	165
6.2	Die gesag binne die Kerkverband	165
6.2.1	Die Gereformeerde Kerk erken die outonomie van die plaaslike kerk	171
6.2.2	Vorster se siening oor gesag binne die kerkverband	174
6.3	Verskil tussen Kollegiaal en Presbiteriaal	178
6.4	Prof Johannes du Plessis se beskouing oor die leraarsamp	183
6.5	Prof Johannes du Plessis se verklaring van lidmaatskap aan die D K O getoets	185
6.6	Die saak van Kerkhereniging in hierdie tydperk	194
6.6.1	Raad van Kerke se vergadering 1925	195
6.6.2	Raad van Kerke se vergadering 1926	195
6.6.3	Sinode van Natal 1927	195
6.7	Vorster student aan die Universiteit van Stellenbosch	196
6.7.1	Vorster en sy Calvinistiese lewensbeskouing	197
6.7.2	Voortgang van Liberalisme en klag teen prof Johannes du Plessis	200
6.7.3	Vorster neem standpunt in teen prof Johannes du Plessis	205
6.8	Verdere pogings vir Kerkhereniging	208
6.8.1	Sinode van Natal	208
6.8.2	Federale Komitees	209

6.8.3	Raad van Kerke se vergadering 1929	209
6.8.4	Sinode van Transvaal 1931	209
6.9	Samevatting	209

HOOFSTUK 7

KOOT VORSTER SE EERSTE JARE IN DIE BEDIENING EN SY OPGANG AS KERKLEIER

7.1	Koot Vorster as predikant bevestig te De Nieuwe Kerk	211
7.2	Interkerkisme	232
7.2.1	Agtergrond van interkerkisme in Suid-Afrika	232
7.2.2	Vorster se siening van interkerkisme	233
7.3	Kaapse Sinode 1936	236
7.4	Vorster se ywer vir die Calvinisme	237
7.5	Kaapse Sinode 1940	237
7.6	Vorster meer betrokke by <i>Koers in die Krisis</i> 1941	238
7.7	Raad van Kerke se vergadering 1944	238
7.8	Sinode van Transvaal 1944	239
7.9	Vorster as predikant bevestig in Tafelberg 1944	239
7.9.1	Vorster se liefde vir die Jeug	245
7.9.2	Vorster oor huisgodsdienst	245
7.10	Raad van Kerke se vergadering 1945	247
7.11	Kaapse Sinode 1945	247
7.12	Vorster lid van Permanente Sinodale Regskommissie	251
7.13	Raad van Kerke se vergadering 1947	254
7.14	Vorster gee kerkregtelike leiding	262
7.14.1	Oor verkleining van sinode 1949	262
7.14.2	Presbiteriale regeringstelsel soos deur Vorster aangedui	263
7.14.3	Voordele van Synodus Contracta	264
7.14.4	Vorster oor besware teen Synodus Contracta	264
7.14.5	Vorster verkies die verdeling van die sinode	265
7.14.6	Vorster oor herroeping - Ordonnansie no 7 van 1843	267

7.15	Kaapse Sinode 1949	268
7.16	Raad van Kerke se vergadering 1951	275
7.17	Vorster se beoordeling van die Ned Geref Kerk se kerkregtelike ontwikkeling	278
7.18	Samevatting	281

HOOFSTUK 8

DIE KERKREGTELIKE ONTWIKKELING SEDERT 1951 EN VORSTER SE GROTER BETROKKENHEID BY DIE STREWE NA 'N ALGEMENE SINODE

8.1	Die sinodes van die Kaapse Kerk in 1953, 1957 en 1961	282
8.2	Vorster se kerkregtelike bydrae in die voorbereiding van 'n kerkorde	282
8.2.1	Kerkorde of wette en bepalinge	283
8.3	1951 Vergadering Sinodale kommissie	285
8.4	Derde Eeufeesvieringe April 1952	286
8.5	Raad van Kerke se vergadering 1953	287
8.6	Vorster lid van Kuratorium 1953	287
8.7	Vorster lid van Federale Raad 1953	288
8.8	Vorster op ander kommissies 1953	288
8.9	1953 Kaapse Sinode	288
8.10	Vorster verkies as aktuaris 1953	289
8.11	Verlag insake Tug by sinode van 1953	295
8.11.1	Vorster se siening van die tug	296
8.11.1.1	Gebrek aan kennis van God se heiligheid	298
8.11.1.2	Gebrek aan roepingsbesef by opsieners	299
8.11.1.3	Ervaring van burgerlike wette	299
8.11.1.4	“Opwekkinge” mag tug nie vervang	300
8.11.1.5	Ongerymdhede in die toepassing van die tug	301
8.11.1.6	Staat en kerk se noue verband as oorsaak van verval van tug	302
8.11.1.7	“Volkskerk”- gedagte as oorsaak van verslapping van tug	302

8.11.1.8	Daling van geestelike peil as oorsaak van verslapping van tug	303
8.11.1.9	Gevaar van “verkeerde” mense in die kerkraad	303
8.11.1.10	Gevaar van toepassing wat aan tydsverloop gekoppel is	304
8.11.1.11	Gebrekkige kerkvisitasie	304
8.11.1.12	Tugtoepassing ook goed vir die ampsdraers	305
8.11.1.13	Vorster oor die vraag hoe die tug toegepas moet word	306
8.11.1.14	Woord van God as tugmaatreël	306
8.11.1.15	Tug tot eer van God, welsyn van gemeente en heil van die sondaar	307
8.11.1.16	Lidmate moet tug verstaan	308
8.12	Vorster promoveer in Kerkreg	309
8.13	Raad van Kerke se vergadering 1955	309
8.14	Oktober 1956, Kommissie vir afstigting van selfstandige kerke	311
8.15	1956 Vorster oor Vereniging van Kerke en Herroeping van Ord no 7 van 1843	311
8.15.1	Vorster behandel besware teen die Ordonnansie	316
8.15.1.1	Vorster skets prosedure by die Herroeping van die Ordonnansie	319
8.16	Raad van Kerke se vergadering 1957	320
8.17	Kaapse Sinode 1957	322
8.18	Twee belangrike besluite by die Sinode van 1957	324
8.19	Jonker vra herstel van die Dordtse Kerkorde	324
8.20	1957 Sinode bespreek herroeping van Ord 7 van 1843	325
8.21	Hersiening van Wetboek	326
8.22	Indrukke van die Kaapse Sinode van 1957	327
8.23	Raad van Kerke se vergadering 1959	328

8.24	Konsep-Kerkorde met vreugde aanvaar	329
8.25	Kritiek van Geref Kerk teen die Konsep-Kerkorde	331
8.25.1	Kritiek teen gesag van sinode	337
8.25.2	Geref Kerk se verkeerde voorstelling van die Kommissies	338
8.25.3	Kritiek teen die benaming Permanente Kommissie	339
8.25.4	Kritiek insake Moderatuur	339
8.25.5	Kritiek insake Verkiesing (beroeping) van ampsdraers	339
8.26	Aanvaarding van Konsep-Kerkorde	340
8.27	Konsep-Kerkorde na die onderskeie sinodes verwys vir goedkeuring	342
8.28	Actuarii by Sinodes	343
8.29	1959, Permanente Kommissie van die Federale Raad	344
8.30	1961 Herroeping van Ord no 7 van 1843 in die Volksraad	345
8.31	Vorster se blydskap oor die herroeping van die ordonnansie	346
8.32	Raad van Kerke se vergadering 1961	347
8.33	Kaapse Sinode 1961	348
8.34	Samevatting	351

HOOFSTUK 9

LAASTE KERKREGTELIKE VOORBEREIDINGS VIR DIE VORMING VAN DIE ALGEMENE SINODE IN 1962

9.1	Voorbereidende vergadering te Pretoria	353
9.1.1	1962 Algemene Voorbereiding vir Algemene Sinode	354
9.1.2	Konvensie 11 Oktober 1962	355
9.1.3	Die naam van die kerk	355
9.1.4	Voorstel tot vereniging	357
9.1.5	Vrydag 12 Oktober 1962	357
9.1.6	Ontbinding van die Raad van Kerke en atmosfeer in vergadersaal	358
9.2	Beoordeling van Raad van Kerke	359
9.3	1962 Algemene Sinode	359
9.3.1	Opening van eerste Algemene Sinode	361
9.3.2	Eerste vergadering van moderatuur	361
9.4	Vorster se siening van die Algemene Sinode	362
9.4.1	Vorster oor die mag en gesag van die onderskeie sinodes	362
9.4.2	Vorster oor die eendrag wat die Kerkorde bring	364
9.4.3	Vir Vorster is die Kerkorde Gereformeerde	364
9.4.4	Volgens Vorster is die Kerkorde nie Kollegialisties nie	364
9.4.5	Volgens Vorster is die Kerkorde nie Independentisties nie	365
9.5	Enkele besluite wat die Sinode geneem het	365
9.6	Vorster se slotsom oor die Algemene Sinode van 1962	365
9.7	Vorster meer as een keer op die Moderatuur verkies	366

9.8	Vorster se emeritaat by Ned Geref Kerk Tafelberg	366
9.9	Hoe mense Vorster beoordeel het by sy emeritaat in 1979	366
9.10	Huldeblyke na Vorster se dood	370
9.11	Samevatting	372

HOOFSTUK 10

Slot

10.1	Inleiding	373
10.2	Beoordeling van Vorster aan die hand van uitsprake wat hy gemaak het ten opsigte van sekere kernsake van die Gereformeerde Kerkreg	376
10.2.1	Die Drieënige God	376
10.2.2	Die Bybel as die Woord van God	376
10.2.3	Belydenisskrifte	376
10.2.4	Gereformeerde Kerkreg en Kerkregering	377
10.2.5	Dordtse Kerkorde	377
10.2.6	Kerkorde van die Algemene Sinode in 1962	377
10.2.7	Bedienaar van die Woord van God	378
10.2.8	Outonomie van die plaaslike kerk	379
10.2.9	Kollegialisme	379
10.2.10	Skotse Presbiterianisme	380
10.2.11	Independentisme	380
10.2.12	Sinodokrasie	380
10.2.13	Liberalisme	381
10.2.14	Kommunisme	381
10.2.15	Ordonnansie no 7 van 1843	381
10.2.16	Verkleining van sinode	381
10.2.17	Beroepstelsel	382
10.2.18	Kerklike Tug	382
10.2.19	Verenigings in die kerk	383
10.2.20	Kweekskool te Stellenbosch	383
10.2.21	Ampsdraers en hulle gesag	384
10.2.22	Kerklike vergaderinge en gevare rondom dit	385

10.2.23	Kerkorde van 1962	386
10.2.23.1	Die koningskap van Christus in die kerk	388
10.2.23.2	Moderatuur	388
10.2.23.3	Die Meerdere Vergaderinge	388
10.2.23.4	Kommissiestelsel	390
10.2.23.5	Geloofsbriewe	390
10.2.24	Die Meerdere Vergaderinge	391
10.2.24.1	Gesag van die Sinode	391
10.2.24.2	Samestelling van Meerdere Vergaderinge	392
10.3	Betekenis van die Ned Geref Kerkorde	392
10.4	Ander teoloë se standpunt oor die Kerkorde van 1962	394
10.5	Laaste Woord	395

LITERATUURLYS

1	Literatuurverwysings	397
1.1	Ongepubliseerde bronne	397
1.1.1	Argivale Bronne	397
1.1.1.1	Instituut vir eietydse geskiedenis: Privaatversameling 632 J D Vorster [PV]	397
1.1.1.2	Ned Geref Kerk Argief, Hugenote Gebou Kaapstad [Tans by U S Stellenbosch]	397
1.1.1.3	Ned Geref Kerk Tafelberg	397
1.1.1.4	Museum en Biblioteek in Jamestown en ouerhuis in Sterkstroom	397
1.1.2	Ander ongepubliseerde bronne	397
1.2	Gepubliseerde bronne	402
1.2.1	Amptelike publikasies van die Ned Geref Kerk	402
1.2.2	Periodieke kerklike publikasies	403
1.2.2.1	Nederduitse Gereformeerde Teologiese Tydskrif [NGTT] (Kaapstad:N.G.Kerk-Uitgewers)	403
1.2.2.2	Die Kerkbode [Kb] (Kaapstad:N.G.Kerk-Uitgewers)	404
1.2.2.3	Die Gereformeerde Vaandel [GV] (Pro Ecclesia- Drukkery, Pastoriestraat, Stellenbosch)	405
1.2.2.4	Die Voorligter	406
1.2.2.5	Koers in die Krisis	407
1.2.2.6	Het Zoeklicht, Kaapstad. Nasionale Pers Bpk.	407
1.2.2.7	Die Soeklig	407
1.2.2.8	Die Ou Paaie	407
1.2.2.9	In die Skriflig	407
1.2.2.10	Hervormde Teologiese Studies	408
1.2.2.11	Die Hervormer	408
1.2.2.12	DRC Africa News	408
1.2.3	Dagblaaie	408
1.2.4	Algemene Literatuur	408

2	Empiriese Navorsing	416
2.1	Onderhoude is gevoer met die volgende	416